

Конституциямизнинг ҳаётбахш қудрати ва салоҳияти

Мамлакатимизда Конституциямиз қабул қилинганлигининг 22 йиллиги кенг нишонланмоқда. Зотан, Истиқлолнинг энг буюк ютуқларидан бири — юртимизда тарихан қисқа муддатда миллий давлатчилигимиз ҳуқуқий пойдевори яратилгани билан бугун ҳар қанча фахрлансак, арзийди.

Президентимиз таъкидлаганидек, Ўзбекистонимизнинг мустақил тараққиёт йилларида эришган барча-барча ютуқ ва марралари, унинг улкан суръатлар билан ўсиши, аввало, Конституциямизнинг ҳаётбахш қудрати ва салоҳиятини, унда мужассам бўлган принциплар, қоида ва нормаларнинг нақадар чуқур ўйлангани, ҳар томонлама мустаҳкам асосга эга эканини яққол намоён этади.

Миллий давлатчилигимизнинг энг муҳим қадриятларини белгилаб берадиган Бош Қомусимизда давлат ва жамият қурилишининг асосий ҳуқуқий тамойиллари ўзининг аниқ ифодасини топган бўлиб, улар орасида давлат ҳокимиятининг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд тармоқларига бўлиниши ҳал қилувчи қоида сифатида белгилаб қўйилган.

Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялардан, бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил ҳолда фаолият юритади. Суд ҳокимиятининг конституциявий-ҳуқуқий мақоми Конституциямизнинг XXII бобида белгилаб берилган.

Айтиш керакки, мамлакатимизни демократик янгилашнинг бугунги босқичидаги энг муҳим йўналишларидан бири бу — қонун устуворлиги ва қонунийликни мустаҳкамлаш, шахс ҳуқуқи ва манфаатларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган суд-ҳуқуқ тизимини изчил демократлаштириш ва либераллаштиришдан иборат.

Айнан шунинг учун ҳам мустақилликнинг дастлабки йилларидан бошлаб ислохотларнинг мазкур йўналишига алоҳида эътибор қаратилгани бежиз эмас.

Ана шундай ёндашув туфайли бу борадаги ишларнинг кўлами, миқёси ва самарадорлиги кейинги ўн йилликда ниҳоятда кенгайиб, янги босқичга кўтарилганини кўп мисолларда кўриш мумкин.

Суд-ҳуқуқ тизимини эркинлаштириш борасида амалга оширилаётган туб ислохотлар мамлакатимизнинг демократик қадриятлар тарафдори эканининг ёрқин ифодасидир. Суд ҳокимияти

мустақиллиги таъминланди, судлар ихтисослашди, кассация институти ислоҳ қилинди, ишларни қайта кўриб чиқишнинг апелляция тартиби, ярашув институти жорий этилди, суд амалиётининг барча босқичларида томонлар тенглиги кафолатланди.

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида суднинг мустақиллиги ва холислигини таъминлаш механизмини ривожлантириш бўйича аниқ қонунчилик чоратадбирлари белгиланган.

Жумладан, "Хабеас корпус" институтини қўллаш соҳасини янада кенгайтириш, суд жараёнида тортишувни кучайтириш, жиноят қонунчилигини тобора либераллаштириш, фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини оширишга доир вазифалар изчиллик билан бажарилмоқда.

Айтиш керакки, истиқлол шарофати билан баркамол авлод орзуси халқимиз учун энг эзгу мақсадга айланди. Бугун барча эзгу ишларимиз бошида эл-юрт келажагига бевосита дахлдор ана шу масала турибди. Маънавий бой, ахлоқан етук, интеллектуал ривожланган, юқори билимли, жисмонан бақувват, ҳар томонлама камол топган шахсни шакллантириш истиқлол сиёсатининг узвий қисми ҳисобланади.

Болаларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилиш, оилада соқлом фарзанд дунёга келиши ва камолга етишини таъминлаш, навқирон авлодни ҳар томонлама етук ва баркамол этиб вояга етказиш Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган ислохотларнинг устувор йўналишини ташкил этади. Зотан, ҳар биримиз фарзандларимизни соғлом ва баркамол қилиб тарбиялашни, уларнинг бахт-саодати, ёруғ келажагини кўришни ният қиламиз.

"Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги қонунга кўра, мамлакатимизда 14 ёшдан 30 ёшгача бўлган давр ёшлик даври ҳисобланади. Шу жиҳатдан, агар Ўзбекистонда бугун яшаётган 31 миллион аҳолининг 60 фоизидан ортиқини 30 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этишини инобатга оладиган бўлсак, ушбу ислохотларнинг зарурати ва роли ўз-ўзидан тушунарли ва равшан бўлади.

Энг асосийси, Конституциямизда бола ҳуқуқлари ҳар томонлама кафолатлаб қўйилган. Асосий Қонунимизнинг 45-моддасида белгиланганидек, вояга етмаганлар, меҳнатга лаёқатсизлар ва ёлғиз кексаларнинг ҳуқуқлари давлат ҳимоясидадир.

Ҳеч шубҳасиз, вақт ўтиши билан аҳамияти тобора ёрқин намоён бўлаётган, дунёда катта қизиқиш уйғотган Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва Мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури мамлакатимизнинг катта суръатлар билан барқарор ривож топишида ва юртимизнинг дадил қадамлар билан илгарилаб боришида мустаҳкам пойдевор яратиб берди.

Мамлакатимизда қабул қилинган миллий дастурга кўра, 9+3 схемаси бўйича 12 йиллик умумий мажбурий бепул таълим тизими жорий этилди.

Бу моделнинг принципиал хусусияти, авваламбор, шундаки, умумтаълим мактабидаги 9 йиллик ўқишдан сўнг ўқувчилар 3 йил давомида ихтисослаштирилган касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларда таҳсил олиб, уларнинг ҳар бири, умумтаълим фанлари билан бирга, меҳнат бозорида талаб қилинадиган 2-3 та мутахассислик бўйича касб-ҳунарларни ҳам эгаллайдилар.

Маълумки, 2013 йилдан эътиборан мамлакатимизда хорижий тилларни ўқитиш тизимини янада такомиллаштириш дастури доирасида умумтаълим мактабларининг 1-синфидан бошлаб, хорижий тилларни ўрганиш йўлга қўйилди. Бу эса, албатта, фарзандларимизнинг жаҳон илм-фани ва маданияти ютуқларини эгаллаши, етук ва малакали кадрлар бўлиб етишишлари учун янги имкониятлар очиб бериши билан, айниқса, муҳимдир.

Президентимизнинг 2014 йил 6 февралда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган кўшича чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори юртимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларда ёшларнинг фаол иштирокини таъминлаш, юксак маънавиятли, мустақил ва эркин фикрловчи, замонавий илм-фан ютуқларини пухта ўзлаштирган баркамол авлодни вояга етказишга доир устувор вазифа ва тамойилларни ўзида мужассам этгани билан алоҳида аҳамиятга моликдир.

Шу ўринда ҳозирги кунда Ўзбекистонда вояга етаётган болаларнинг 92 фоизи ривожланиш кўрсаткичлари бўйича Жаҳон соқлиқни сақлаш ташкилотининг стандартларига тўла мос келишини алоҳида таъкидлаш мақсадга мувофиқдир. Мамлакатимизда мутлақо соғлом болалар кўрсаткичи йилдан-йилга ошаётгани барчамизга ғурур ва ифтихор бағишлайди.

Ёш авлод саломатлигини муҳофаза қилиш бўйича амалга оширилаётган изчил чора-тадбирлар натижасида юртимизда болалар ўлими кескин камайди, юқумли касалликлар тарқалишининг олди

олинмоқда. "Она-бола" скрининг давлат дастурида белгиланган вазифалар ҳаётга татбиқ этилиши туфайли ирсий ва туғма нуқсонли болалар туғилиши 1,8 марта камайди.

Мамлакатимизда тиббий-ижтимоий соҳада эришилаётган бундай ютуқлар халқаро миқёсда ҳам кенг эътироф этилмоқда. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан Ўзбекистоннинг оналик ва болалиқни муҳофаза қилишга оид миллий модели тараққий этган мамлакатларга намуна сифатида тавсия этилгани бунинг яққол далилидир.

Буларнинг барчаси соқлом онадан соғлом бола, соғлом зурриёд дунёга келади, деган эзгу тамойилнинг амалдаги ифодасидир. Президентимиз таъкидлаганидек, фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур, қудратли юртнинг фарзандлари соғлом бўлур.

Хулоса қилиб айтганда, бугунги кунда Ёзбекистон Республикасининг Конституцияси — юртимизда янги ҳаёт, янги жамият барпо этишнинг мустаҳкам ҳуқуқий пойдевори бўлиб хизмат қилмоқда. Бинобарин, Конституция бу истиқлол ва мустақил Ўзбекистон рамзидир. Конституция биз учун нафақат муҳим ҳаётий қўлланма, балки юксак ғурур-ифтихор, шу заминда истиқомат қилаётган, миллати, тили, динидан қатъи назар, барча инсонлар учун ишончли ҳуқуқий ҳимоядир.

Аброр МУСАЕВ,

Олий суд Ҳарбий ҳайъати катта инспектори

Бобомурод РАЙИМОВ